

Брой 5

ИНФОРМАЦИОНЕН
БЮЛЕТЕН

2001

Четете:

9/11 стр.,
16/17 стр.

**ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
ДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНАТА**

12/15 стр.

**МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ
В ПЕДИЗБОРНИТЕ ПЛАТФОРМИ НА
ПОЛИТИЧЕСКИТЕ СИЛИ -
ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ - ЮНИ
2001**

Катя Лещанска

Марина Цекова

18 стр.

**НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ
„РАЗВИТИЕ НА ДЕМОКРАТИЧНОТО
ГРАЖДАНСТВО И
МЕЖДУКУЛТУРЕН ДИАЛОГ
НА МЕСТНО НИВО
В БЪЛГАРИЯ“**

19 стр.

**РАБОТНА СРЕЩА
„РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ, ДОБРО
УПРАВЛЕНИЕ И
ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ“**

20 стр.

**УСПЕШНОТО
СЪТРУДНИЧЕСТВО ГАБРОВО -
ПОРТИДЖ ПРОДЪЛЖАВА**

Галина Витанова

21/23 стр.

ЗА МЕСТНАТА ВЛАСТ...

24 стр.

КАЛЕНДАР

БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩИНИ - НОВИ ОТГОВОРНОСТИ ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ УСЛУГИ

ВЪВЕДЕНИЕ

Сравнително отскоро в България се заговори, че публичната администрация следва да преориентира своята дейност. Несъмнен приоритет в това е предлагането на качествени обществени услуги на гражданите. Проблемът за кръга услуги може и следва да се разглежда в контекста на административната реформа. Това е глобален процес, а не само национален или регионален приоритет на страните от Централна и Източна Европа. Компонент е на цялостния процес на преход от класическата административна държава към държава на новия публичен мениджмънт с всички произтичащи от това последици. Основните черти на този процес са:

◆ Пренасяне центъра на тежестта при вземането на решения от общите политически съображения към преценката за икономическата ефективност;

◆ Преход от подхода на изразходване на разполагаемите бюджетни и други ресурси към тяхната икономия;

◆ Процес на преминаване от традиционното „владееене“ на собствеността към нейното управление;

◆ Отказ от йерархично планиране и изпълнение на решения в полза на разделяне на дейността в две основни сфери: политически дейности и оперативни услуги;

◆ Преминаване от колективно предлагане на публични или социални услуги към гъвкаво предоставяне на индивидуализирани продукти;

◆ Изграждане на администрация, функционално ориентирана към крайния резултат.¹

От особено значение за целите на настоящото изложение са последните три характерни направления в административната реформа. Причините за тези промени са свързани с всеобщото гражданско

**Асен Дюлгерев,
секретар на СО**

неудовлетворение от функционирането на публичните институции и отношението им към отделния индивид. Недостатъците на това функциониране са (неизчерпателно) следните: бюрократично свръхпроизводство; монополизиране на информацията от администраторите; разхищаване на обществени ресурси; непрозрачност при вземане на решения; приоритет на личния и групов интерес и т. н.

КАКВО Е ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ В СЕКТОРА?

Отговорностите на общините в Република България включват предлагането на многобройни услуги на гражданите. Макар това все още да не е дълбоко осъзната ценностна ориентация на общините. Проблемът може да се разглежда в контекста на цялостния процес на административна реформа в България. Той следва да се постави непосредствено във връзка с проблематиката на ефективността на публичния мениджмънт и контрола върху него, а по-общо - във връзка с кризата на класическия модел на административната държава и нейните отношения с гражданското общество. Преминаването в управленската практика към публичен мениджмънт, разбран

като управление на обществените работи със средствата на мениджмънта в името на ефективността, предполага преориентация на местните власти от класическо „администриране“ на дейности към предлагане на услуги.

За да се синтезират предложения за бъдещото състояние на нещата, е необходимо първо да се анализира какво всъщност представляват услугите, предлагани от местната администрация. Нека се опитаме да опишем, макар и неизчерпателно, класификацията и номенклатурата на услугите, които предоставя, или би следвало да предоставя една община понастоящем и без допълнително делегиране или промени в законодателството. Най-общо можем да ги разделим на **императивни** и **факултативни**, в зависимост от това дали и доколко бенефициентът има право да избира именно общината като оферент на услугата. В някои случаи по силата на закона или на тяхното естество определени услуги могат да се предоставят само и единствено от общините, като бенефициентът не може не само да избира кой да ги предоставя, но и дали да ги получава. Това са услуги, които не могат да бъдат „отказани“.

ИМПЕРАТИВНО ПРЕДЛАГАНИ УСЛУГИ

- √ Комунални услуги: водоснабдяване; канализация; централна топлофикация; събиране и третиране на битови отпадъци; предоставяне на публични пространства за временно ползване: пазари, тротоарни площи, площади, улични платна и др. под.;
- √ Градоустройствено планиране: изработване на проекти за цялостни и частични градоустройствени решения (планове);
- √ Издаване на задължителни правно релевантни документи: по гражданското състояние, собствеността, тарифни оценки за недвижими имоти, преписи от документи;
- √ Технически услуги: изготвяне на техническа документация, свързана с териториалното и селищно устройство, собствеността, строителството, кадастъра, благоустройството, земеползването и др. под.;
- √ Лицензиране и категоризиране: по видове търговски и други подобни дейности, в случаите, предвидени от закона (за извършване на търговска дейност; дейности по предлагане на потребителски услуги; категоризиране на заведения за обществено хранене и на хотели до три звезди и други);
- √ Настаняване в заведения за отрезвяване и временно настаняване на лица без определено местоживееене.
- √ Обредни услуги: бракосъчетания, погребални услуги, други граждански ритуали.
- √ Изграждане на инфраструктурни обекти за общо ползване;
- √ Физическа охрана на обществени места и други обекти (общинска ведомствена полиция).

ФАКУЛТАТИВНО ПРЕДЛАГАНИ УСЛУГИ

- √ Социални услуги: настаняване и обслужване в специализирани по възрасти домове за социални грижи; обслужване по домовете на лица, които физически не са в състояние да полагат грижи за себе си;
- √ Здравни услуги: обслужване в болничната и поликлинична мрежа (ДКЦ, СЦ, МТЛ и др. под.), собственост на общината;
- √ Изграждане и отдаване на помещения и площи под наем за жилищни нужди, търговски, хуманитарни, социални и други цели. Изграждане и продажба на жилища и други имоти;
- √ Лекарствено снабдяване за определени категории граждани;
- √ Културни дейности: библиотечно и информационно обслужване, организиране на сценични прояви, поддържане на галерии и експозиции, обучение;
- √ Предоставяне право на ползване (концесия) на местни източници на енергия, природни ресурси от местно значение и др. под.;
- √ Осигуряване на възможности за упражняване на масов и професионален спорт;
- √ Информационни услуги;
- √ Образователни услуги: обучение в детски ясли и градини, начални, основни и средни училища, спортни и други школи;
- √ Изграждане на инфраструктурни обекти с локално или индивидуално значение;
- √ Охрана и опазване на земеделски имоти.

Основният проблем в предлагането на услуги от местните органи е определянето на обхвата на публичните услуги и оттам - дефиниране на тези услуги, които подлежат на предлагане по друг ред, респ. и на приватизиране или концесиониране. Публичните услуги донасят ползи за кръг от лица, условно ще ги наречем бенефициенти, които по неизбежност не са ги заплатили в пълния им размер. Най-често ползата не може да бъде конкретно измерена, нито пък кръгът на бенефициентите да бъде стриктно индивидуализиран. Този кръг не може да бъде силно мотивиран да плаща услугите. Той съзнава, че би ги получил и без заплащане на припадащата му се част (макар и може би с друго качество). От друга страна, цената на услугата не отразява себестойността ѝ и това възпира повишаването на производителността в публичната администрация. Това са два от основните генератори на недостатъци в системата за финансиране и реализиране на публични услуги.

Тези недостатъци могат да се конкретизират, макар и неизчерпателно до следното:

1. *Взаимна незаинтересуваност. Гражданите не са достатъчно мотивирани да плащат, а институциите - да повишават ефективността си; 2. Криза на доверието. Гражданите са склонни да смятат, че са платили значително повече, отколкото са получили. И обратно: местните власти смятат, че бюджетните приходи са обречени на несъбираемост, а бюджетите - на хроничен дефицит. Това подлага под съмнение възможността за обществен консенсус по въпроси, за които той е жизнено необходим; 3. Създаване на нагласа по-скоро за изразходване на средства, отколкото за икономия на средства. Уместна тук е алюзията с една стара мисъл: „Целта е да оправдаем средствата“; 4. Създаване на реципрочна нагласа, че гражданите не могат и не следва да очакват високо качество на услугите, следователно не са необходими усилия за обществен контрол и по възможност не трябва да се плаща; 5. Създаване на убеждение за неизбежност на държавното, респ. общинското присъствие в сектора на публичните услуги и оттам - за неизменно ниските очаквания по отношение качеството на тези услуги. Ниското качество се асоциира с две определени форми на собственост - държавната и общинската. То постепенно се превръща в техен атрибут. 6. Създаване на прекалено лесен достъп до услуги от субекти, които по принцип подлежат на облагане, но нямат принос към бюджета на общината. Оттук по пътя на несъбираемостта до бюджетния дефицит е една крачка. Публична тайна е например колко малко граждани декларират приходи от наеми и продажби на свое имущество, възползвайки се от слабостите на данъчната администрация. Същевременно никой не е склонен да ограничи личното си потребление на публични услуги, даже и да би могъл, на основание че няма достатъчен принос към местния бюджет.*

КАКВИ ЦЕЛИ СЛЕДВА ДА СИ ПОСТАВИ МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ?

Как може да се повиши качеството на предлаганите услуги, да се редуцират разходите и по такъв начин - да се повиши ефективността на общинската администрация? Това в контекста на българските условия би означавало 1. ограничаване сферата на публичните услуги, 2. създаване на конкурентна среда чрез приватизацията им, респ. чрез концесиониране там, където това е възможно и 3. създаване на среда близка до пазарната. За да се осъществи този качествен преход, общинската администрация трябва да се самоосъзнае и развива като особен род предприемач, носител на определени от закона обществени отговорности.

Особено значение има **индивидуализирането** на услугите. В договорните отношения винаги има точно определени две или повече страни, което дава възможност за формулиране на точни взаимни задължения (очаквания) и отговорности. При услугите, предоставяни от общините, това най-често е невъзможно, което неизбежно се отразява на качеството, а и на предварително отделените за целта ресурси. Основният проблем при предлагането на услугите е, че тяхната реална стойност никога не се знае и рядко се правят опити да се калкулира. Липсата на индивидуализация означава, че не е ясно кой на кого и защо плаща, колко плаща, каква е реалната стойност, кой покрива разликата до реалната стойност и какви са взаимните отговорности на съответните субекти. При липса на индивидуализация липсва контрол и закрила на бенефициентите от злоупотреби.

Повишаване на ефективността (с необходимите корективи). Трябва да се приеме, че управленският труд и администрацията също имат своята ефективност, респ. производителност и те могат да се измерват. Опитите за това в България датират отскоро. Даването на известна свобода в договарянето на работната заплата не е само стремеж да се повиши мотивацията на определени служители. Това е възможност за формиране на „бюджет“ при реализацията на определени общински функции, в крайна сметка - за планиране на разходите и за създаване на истински програмни екипи. При съпоставяне на резултатите с планираните и реални разходи може да се установи истинската ефективност.

Разбира се, в управлението не може да се изхожда от същите критерии за ефективност, както на пазара. Идеологията на публичната администрация, разглеждана като ценност, е често в коренно противоречие с пазарната. Затова управлението на обществените дела изисква да бъде упражнявано с необходимите корективи. Главният коректив е съображението за **справедливост**. То рефлектира в самия обхват на публичните услуги, очертан от законодателя. Според моралните схващания и егалитаристичната нагласа в едно общество

кръгът им може да бъде по-широк или по-тесен. По-широко очертаният кръг от публични услуги означава нагласа за задоволяване потребностите на всички обществени слоеве от дадена услуга, независимо от това кой би могъл да си я позволи индивидуално и кой - не. Това се реализира чрез трансфер на национален доход с основен инструмент - общинските бюджети. Обществено възприетото понятие за справедливост изисква определени звена от управлението да бъдат субсидирани чрез такъв трансфер със съзнанието, че те никога няма да бъдат ефективни в пазарни условия или съобразно пазарните критерии. За момента може да се каже, че това са заведенията на социалните дейности, общинските училища и детски заведения, учреденията на здравеопазването и др. Те са неефективни по съображения за справедливост и хуманност. Същото се отнася за обществен транспорт в условията на безплатни пътувания за ученици, студенти и пенсионери. Могат да се приведат и други примери.

Намаляване на разходите. Няма спор, че управлението и неговата институционална система са носители на определени ценности. Те са полезни и необходими. Но не на всяка цена. Ето защо трябва да се държи сметка за разходите по управлението и то не само на макрониво, а и на микрониво във всичките му сечения и проявни форми. При това анализът на разходите трябва да обхваща и „субсидираното“ управление, т. е. тези структури за публични услуги, които не могат да бъдат поставени на пазарни начала по съображения за хуманност и справедливост. Те са целенасочено поставени в такива условия и от тях не бива да се очаква рентабилност поради формираната обществена воля. Друг е въпросът, че те могат да бъдат по-ефективни в смисъл да оперират с по-малки разходи. Изборът за тяхното бъдеще трябва да принадлежи на териториалните общности пряко или чрез избраните от тях органи и да не се забравя, че те също могат да бъдат приватизирани. Зависи какво се очаква от тях и как ще се реализират корективите в принципа за ефективност.

КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ ПРЕПЯТСТВИЯ ПРЕД МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ ПРИ ПРЕНАСТРОЙВАНЕТО НА НЕГОВАТА ДЕЙНОСТ?

1. Законодателството. Създаването на правна база на приватизацията на публичния сектор е обречено на неуспех, ако се осъществява в рамките на сега действащата структура на законодателството и взаимоотношенията между отделните публични институции. За съжаление все още доминира подходът, при който на общините се възлагат нежелани от държавата ангажменти, при това - без съответното им ресурсно обезпечаване. Приеманите нови закони недостатъчно се отразяват в съществуващия правен ред. Налице са множество взаимноизключващи се разпоредби. Типичен пример е Законът за лечебните заведения. По отношение на преструк-

турирането на лечебните заведения и тяхното функциониране се прилагат както ЗЛЗ, така и Търговския закон. Тяхната логика обаче е често коренно противоположна. Не е достатъчно да се констатира, че ЗЛЗ е специален по отношение на ТЗ и следователно при противоречие се изключва прилагането му. Проблемът е чисто концептуален. За пример може да се разгледа формирането на управителните органи на лечебните заведения. Съгласно ЗЛЗ това става с конкурс, в който решаващата дума имат представителите на държавната администрация, а не на собственика. Ако този анахронизъм се запази, възниква въпросът защо ни бе нужно да преобразуваме лечебните заведения в търговски дружества. Това е фундаментално противоречие между форма и съдържание, да не говорим за противоречия с конституционни текстове. Ако държим на равенството в условията за стопанска дейност, то такъв начин на конституиране на управителни органи следва да се прилага и за частните лечебни заведения, което е невъзможно. Следователно по аргумент за *reductio ad absurdum* той е неприложим и за останалите недържавни лечебни заведения.

Вторият проблем възниква **от режима на имотите** - публична общинска собственост, които са потенциалната база за приватизация на публичния сектор (поне в услугите). Те не могат да бъдат отчуждавани, т. е. да бъдат предмет на разпоредителни действия. Това е съществено ограничение върху оборота и препятствие за разширяване базата и качеството на услугите. След 1996 г. започна сериозен отлив в имотното обезпечаване и в резултат на това частният сектор, например в образованието, среща сериозни трудности. Понастоящем не са редки случаите на изваждането им от имоти, които са ползвали години наред. Местната администрация оправдава тези свои действия със закона, който не допуска разпоредителни действия с обекти на публична собственост. Типичен пример за това са ограниченията върху собствеността по Закона за гражданското въздухоплаване. Летищата са обявени за публична държавна собственост и излиза, че общините нито могат да притежават такива, нито могат да участват със свои терени или средства в развитието им.

Извън режима на собствеността има редица други **правни анахронизми**, лишени от съдържание и издаващи липса на икономическо мислене. Типичен пример е съществуващата жилищна политика. Общините са длъжни да строят жилища, да ги продават практически под себестойността или да ги отдават под наем не само без включена в цената рентабилност, но и без амортизации или стойност на поддръжката, след което приходите от продажби се насочват към ново жилищно строителство (по-точно във фонд „Жилищно строителство“). С една подробност: за да построи едно жилище, общината трябва да е продала поне три до пет други. Да не говорим, че във фонда постъпват средства от продажбите и на други

имоти. Това обикновено са стопански помещения, свързани с нетипични за общината дейности, но които имат значителна стойност. Процесът води до устремна декапитализация на общината като имущество и до неоправдано субсидиране на дейности, естествено за сметка на данъкоплатците. В условията на пазарна икономика тук липсва каквото и да е здрав смисъл, да не говорим за икономическа логика.

На четвърто място, по отношение на **мотивацията на служителите** също има определени юридически препятствия. Няма спор, че административната реформа предполага преминаване към система на неравно заплащане съобразно резултатите от работата на отделните звена и служители. Понастоящем общините нямат право да определят заплатите и условията на работа на служителите си в цялост. Има известна степен на свобода за диференциране на заплащането съобразно длъжностните степени, но самата система на заплащане се определя от Министерския съвет. Това с особена сила се отнася за категорията на държавните служители. Диференциацията в нея е механична и не допринася съществено за мотивирането на високоефективните звена и служители.

2. Обществените нагласи и приоритети. Все още обществеността храни недоверие към установените за местните власти процедури, респективно към тяхното прилагане, независимо от целите, които се поставят. Очакванията не са свързани с намаляване разходите на публичната администрация, колкото с бързината в нейната дейност и предлагането на услуги, засягащи лично и в конкретен план бенефициентите. Това се дължи на факта, че разходите обикновено са неизвестна величина както за обществеността, така и за администраторите. В самата общинска администрация все още няма нагласа да се изчисляват и анализират разходите и „приходите“ от дадена конкретна дейност. Обикновено се смята, че предлаганата на обществото услуга е особено важна, поради което няма парично изражение или си струва на всяка цена. Продължава да господства виждането, че предназначението на общината е изцяло социално, в смисъл че тя трябва да обслужва трансфери на национален доход към една за сметка на друга социална група. Да се върнем на примера с жилищното строителство. Общината е задължена да картотекира, строи, отдава под наем и в края на краищата да продава жилища на един изключително широк кръг от хора, познати като крайно нуждаещи се. На практика могат да се удовлетворят потребностите на не повече от 5 до 10 на сто от тях и то - в дългосрочен план. Останалите не притежават такава перспектива. При системата за субсидиране на жилищното строителство и като се има предвид структурата на бюджетните приходи на общината се вижда, че всъщност именно това останало мнозинство финансира удовлетворяването на тези жилищни нужди. Само тесен кръг от специалисти знае

колко струва на обществото, респ. на териториалните общности такава неразумна нагласа. Безусловно към тази група от пречки трябва да добавим ведомствените интереси и съществуващите у всяка административна структура опасения от конкуренция.

КАКВИ МЕРКИ СЛЕДВА ДА СЕ ПРЕДПРИЕМАТ?

Регулиране на приватизацията на публичния сектор: В момента съществува достатъчно развита правна рамка на приватизацията в България: Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия и приети в негово допълнение около 20 подзаконови акта - правилници и наредби. Тази база от норми е сравнително добре усвоена от прилагащите я органи, въпреки многобройните ѝ изменения от 1992 г. насам. Въпросът, който можем да поставим, е по-скоро за концептуалната ѝ несъвместимост с идеологията на приватизацията в публичния сектор. Необходимо е допълнение към ЗППДОП или изготвяне и приемане на съвършено нов закон. Изборът между двата варианта зависи от това каква схема на приватизация е избрана: по-близо или по-далеч от познатата ни вече. Във всички случаи няма да става въпрос за познатите ни форми на приватизация, тъй като процесът зависи от много широк кръг от институции и, на второ място - засяга без изключение всички членове на даден териториален колектив.

Промени в правния режим на собствеността: Неизбежно се налага промяна в Закона за общинската собственост. Кръгът от обекти на публична общинска собственост и от дейности от публичен характер, за които се предвижда концесиониране, следва да се ограничи максимално. От друга страна, е необходимо да се даде възможност за подходящи форми на ползване на имотите на училищата, здравните и социални заведения за съответните цели, но по частен ред. Концесионирането на публичните имоти е крайно неподходящо средство за удовлетворяване на обществените потребности. То е неимоверно тромаво и скъпо от формална гледна точка. Излишно е да се отбелязва, че целите, за които ще се отстъпва ползването на тези имоти, са свързани с нискорентабилни инвестиции. Не е възможно да се очакват големи постъпления от сградата на една поликлиника например, която се ползва от частно здравно заведение. Въпросът е ползвателят да осъществява една функция, по принцип общинска, за достатъчно широк кръг от потребители. След като това удовлетворява обществени очаквания от определен кръг, на частноправни субект следва да се предоставят икономически възможности равни с тези на общината като оператор на здравни заведения. Като цяло тези мерки ще започнат приучването на общините към печелене, вместо настоящата разходна ориентация.

Промени в данъчното и бюджетно законодателство: По-специално значение тук би имал един нов подход към местните

данъци и такси. Общините трябва да имат контрол върху приходите си и за да са в състояние анализират ефективността от една или друга своя дейност. Ето защо те трябва да са в състояние да разчитат на приходи от подходящо очертан такъв кръг от местни такси. Колкото по-близо желаем да бъдем до пазарната икономика, толкова повече такси трябва да бъдат заменени с договорни плащания: наемни цени, комисионни, хонорари и други възнаграждения за услуги, най-общо наречени цена. Това налага постепенно преразглеждане на каталога от публични услуги по Закона за местните данъци и такси, събирането на такси за които е приход в местните бюджети. Само по такъв начин общините ще се научат не просто да владеят собствеността, но и да я управляват.

От друга страна, трябва да се допусне (поне експериментално) възможност за бюджетен трансфер на средства от една година в следващата за определени случаи. Например при програмно финансиране на определени дейности по предоставяне на услуги, при което са били реализирани икономии. Разбира се, на базата на точни икономически анализи и разчети. Настоящата система на линейно бюджетно планиране отхвърля всякакви възможности за стимулиране на икономии и на ефективността. Всеки общински администратор несъзнателно или поне негласно консумира принципа на увеличаване на разходите до изчерпване на кредита по конкретното бюджетно перо. При тези условия не може да се говори за каквато и да е мотивация за икономии.

Въвеждане на закрила и контрол при изпълнение на услугите: Време е да се приеме, че гражданинът е потребител на публични услуги и в негов интерес трябва да се разработи система на закрила, подобна на тази, която съществува в пазарната сфера. За целта трябва да се дефинират основните рискове, съпътстващи потреблението на публичните услуги. Необходимо е също така разработване на система от индикатори за ефективност чрез следене на разходите и съпоставянето им с конкретните и общи резултати от дейността. Услугите имат конкретна стойност и това обстоятелство трябва да се използва рационално. От друга страна, законодателството следва да толерира правото на избор на гражданина (в случая като клиент).

Друг елемент е **политическият контрол** над местната администрация. Той трябва да се съпровожда от строго разграничение между политика и администрация. Необходимо е ясно разграничаване между процеса на вземане на политическо решение от процеса на изпълнението му. Засилването на контрола не означава и не бива в никакъв случай да води до създаване на нова бюрокрация, насочена единствено към следене на съществуващата. Необходимо е преди всичко контрол върху крайния резултат. Този контрол трябва да се съпътства от оценка на резултата, която да бъде база за по-нататъшно финансиране.

Трябва да се преустанови досегашната практика на финансиране според програмно заложените (а не постигнатите) цели.

Отделяне и ясно дефиниране на финансиращите от опериращи субекти: Крайно необходимо е създаване на ред в бюджетните разходи по отношение на извършващите ги субекти и то на база свободно договаряне. Тежестите трябва да бъдат разпределяни към субектите, които разпределят бюджетните приходи, а не към крайните получатели. Не е нужно да се натоварват тези, които извършват услугите. Напротив, те трябва да договарят своите приходи свободно, като всеки друг пазарен субект, на базата на количествени и качествени показатели. Въпросът е да се договаря конкретно с органа или организацията, която се ползва от услугата или която я договаря в чужд интерес, но по съображения за справедливост. Ето една примерна схема за повишаване ефективността на системата за публичен транспорт.

Състояние	Причини
Лошо качество	Ниско заплащане на труда; невъзможност за привличане на квалифицирани кадри; липса на други форми на мотивация; невъзможност за привличане на свеж финансов ресурс.
Високи разходи	Нерационални маршрути и управленска структура; остарял превозен парк; субсидиране на база пробег, а не ефективно превозени пътници и др.
Ниски приходи	Ниски цени на превоза; липса на инвестиции и др.
Резултат: загуба, покривана от собственика (общината).	Голям обем безплатни превози, ниски цени, високи разходи и т.н.

Хипотетични мерки за подобряване на състоянието:

Намаляване на разходите и/или повишаване на приходите; рационализиране на управленската структура; създаване на нови мотивационни фактори; премахване или драстично намаляване на „безплатните“ превози; създаване на отчетност по броя на превозени пътници (т.е. индивидуализиране на услугите) като база за договаряне между общината и оператора и т.н.

Възможни мерки:

Нека приемем, че намаляването на разходите не може да се осъществи драстично, тъй като това може да

стане предимно с инвестиции. Рационализирането на транспортната схема и на управленската структура е частично решение, което е реализирано. Лошото качество е преодолимо единствено при повишаване на приходите. Повишаването на цените е невъзможно поради обществената непримиримост и нежеланието на населението да поеме такава допълнителна финансова тежест. Остава единствено премахването на безплатните превози, или тяхното поемане от субект - различен от субекта на услугата. Обществените очаквания за справедливост в пазарни условия се реализират само и единствено чрез бюджета, или се поемат от трети лица, които имат определен интерес от услугата и в този смисъл могат да се третират като ползватели (напр. частни работодатели). Ето как би изглеждала една преработена система финансиране на безплатни превози в български условия.

Категория ползватели	Финансираща институция
Ученици, студенти държавна поръчка, деца - учащи в държавни училища и детски градини	Министерство на образованието и науката
Ученици и деца - учащи в общински училища и детски градини	Съответната община
Пенсионери, инвалиди и безработни	Министерство на труда и социалната политика
Офицери и сержанти от МВР	Министерство на вътрешните работи
Работещи без служебен транспорт	Съответният работодател (изцяло, или чрез финансиране на разликата до реалната цена на превоза)

По такъв начин практически може да се обхванат всички категории на населението в дадена община. Съответното транспортно предприятие действа като истински пазарен субект на база договаряне с финансиращите субекти. От друга страна така не се допуска разходите да се правят абстрактно или анонимно по отношение на крайния получател. Съвсем ясно е кой плаща, на кого плаща, за какво и колко точно плаща. След като оперирането се отдели изцяло от финансирането на услугата и последното се дефинира прецизно на базата на точни количествени показатели могат да се формират и точни претенции по отношение на ефективността и на качеството на услугата. Това ще бъде един желан от всички краен резултат и в този смисъл се елиминират факторите на обществена съпротива срещу повишаване качеството на услугите.

Приватизация: По-голямата част от услугите, които предлагат общините, могат да бъдат предмет на приватизация. Тук понятието се употребява в неговия широк смисъл и обхваща и концесионирането, както и хибридни форми на отстъпване на публични функции. В този процес трябва да се действа предпазливо и аналитично. В повечето случаи дейностите на общините в областта на услугите представляват естествен монопол. Промяната в собствеността или организацията на предлагане на услугата не води до промяна в този факт. Монополизацията е на лице. Тя не е незаконна, но дейността на монопола след приватизацията (концесионирането) трябва старателно да се следи срещу евентуални злоупотреби. Следователно промяната във формата на собственост или в организацията на реализация на дадена услуга не означава автоматично повишаване на ефективността, респ. снижаване на разходите при равно качество. Ако един публичен монопол просто бъде заменен с частен, без други структурни и функционални промени, тенденцията даже ще бъде обратна, т. е. регресивна. Защото поради наличието на политически контрол върху публичния монопол все пак има коректив за неговото антипотребителско поведение. Обратно, частният монопол поради липса на политически ангажимент има един-единствен потенциален ограничител: Комисията за защита на конкуренцията. Последната действа по формална процедура, а това означава неоправдано скъп и бавен контрол. Освен това законът не третира локалната монополизация и се занимава главно с националния пазар. Всичко това създава ред затруднения за преодоляване на монополизма на местно ниво. За предпочитане са стимулиращите мерки. Следователно целта на приватизацията на публичния сектор трябва да бъде преди всичко повишаване на ефективността му, поради това тя трябва да се съпровожда с мерки за стимулиране на конкуренцията и реструктуриране.

Определяне на адекватни местни такси и ограничаване на техния кръг: Размерът на таксата трябва да отговаря на действителните или предполагаеми разходи. От друга страна, списъкът на такси трябва да бъде редуциран до необходимия минимум. Сегашната политика препятства възможността таксата да отговаря по някакъв начин на себестойността на услугата. Там, където е възможно, следва да се премине към свободно договаряне и местните такси да се заменят с наемни цени, комисионни, хонорари и т. н. договорни форми на парични задължения. По този начин се постигат две цели. Първо, дава се възможност за по-голяма гъвкавост във воденето на стопанската политика на общината. Вярно е, че и в момента местните такси могат да се диференцират. Процедурата за това обаче е толкова сложна, че препятства отчитането на пазарните флукуации. На второ място, по този начин ще се създаде по-силна заинтересуваност

у общините да управляват ефективно своите ресурси, а това ще се отрази добре на бюджетните приходи. Това би се отразило по-благоприятно на данъчните приходи на държавата, тъй като ще се начислява и ДДС.

Стимулиране на конкуренция: Конкуренцията в публичния сектор се разглежда най-често само като пожелание. Скептицизмът произтича от същностното противоречие между принципа на конкуренцията и основополагащият в администрацията принцип на компетентността (най-често разбирана като изключителна). От друга страна, е ясно, че поради характера на публичните функции не е възможно по едно и също време и на едно и също място да се предлага публична услуга от повече от едно лице (иначе тя няма да е публична). Другата пречка е, че не е възможно в рамките на една общинска администрация да се създадат две бюрократични структури с еднакви функции. Ето защо в най-лошия случай трябва да се търсят корективи, които да създадат квазиконкурентна среда. Тези пречки са били добре осъзнати в САЩ, където е разработена системата на т. нар. „публично предприемачество“, както и в Холандия, където от много години се експериментира модела на „самоуправление на държавните служители“. Специално за България трябва да се търсят средства за стимулиране на „вътрешна“ конкуренция между подструктури на общинската администрация, широко използване на конкурсното начало и предоставяне право на избор на оператор на услугите, където това е възможно.

Няма пречка също така да се индуцира пряка конкуренция между различни звена в рамките на една местна администрация. Това може да стане извън рутинните дейности на общинската администрация. Най-типични примери са създаването на временни програмни структури или възлагането на реализацията на определени програми чрез избор между няколко от съществуващите структури на общинската администрация. Тази форма е особено перспективна при наличието на проектно финансиране. Тя създава силна мотивация у служителите още на предварителните фази по подготовката на възлагането.

¹По Кумс Д. и Верхайен Т., Административната реформа: Опитът на страните от изтока и запада - сравнителен анализ. European Commission, 1997, с. 28 и цитираната там библиография.

На 11 и 12 април 2001 г. по инициатива на ФРМС в рамките на Програма „Техническо побратимяване между американски и български общини“ във Велико Търново се проведе среща - семинар. На нея присъстваха кметове, заместници кметове и официални представители на българските общини, участници в трите фази на програмата.

През последната година срещите на партньорите по програмата по актуална тематика, излизаща извън индивидуалните технически проекти на партньорствата, започна да става традиция. През м. април 2000 г. бе проведена Кръгла маса в Община Обърн, Алабама, където бяха обсъдени демократичните принципи на местното самоуправление и бяха споделени трудностите и успехите в местното икономическо развитие. През м. юни 2000 г. в Благоевград бе организирана среща - семинар на тема „Стратегическо планиране на общината“, където екипите на Благоевград и Обърн споделиха новата методология и специалните практики за стратегическо планиране, използвайки принципа на широк кръг от участници и постигане на консенсус на всички нива - т. нар. принцип „отдолу нагоре“.

Третата среща във Велико Търново бе посветена на тема, която придобива особена актуалност и важност за българските общини, а именно „Съвременни методи и практики за оценка на резултатите от дейността на общината“ и обсъждане на възможността за прилагането им в български условия. Принос и ангажимент към срещата имаха общините побратими Велико Търново и Голдън, Колорадо, чийто градски управител Майкъл Бестър бе основен лектор.

По думите на Кирил Киряков, съветник „Местно самоуправление“ към Американската агенция за международно развитие, донор на програмата, за пръв път в България участниците в срещата имаха възможност да говорят за система на оценка на общинското управление с всичките му плюсове и минуси. Според него именно на семинара във Велико Търново бе направена първата добра стъпка в това отношение, още повече, че българските кметове имаха възможността да общуват с един жив практик - градския управител на Голдън. Г-н Киряков сподели, че системите за оценка на дейността са жизнено важни за ръководителите на местната власт, тъй като те ежедневно се отчитат пред своите избиратели.

Представяме ви основните моменти от презентацията на Майкъл Бестър:

ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНАТА

Установяването на критерии и процедури за извършване на оценка на дейността спомага за анализ на процесите и отстраняването на неефективните елементи от тях. Водещ мотив е идеята за усъвършенстване. Присъства също така стремежът в работата на местната власт да бъдат въведени принципите на ефективност, валидни за частния сектор.

Един от най-важните процеси е процесът на **отчетност**. Ръководителите в местната власт са задължени да направят всичко възможно за по-добрата отчетност пред гражданите. Но отчитането на резултатите в местната власт и например в частния сектор много се различават. За частен производител на даден продукт е сравнително лесно да отчете резултатите от работата си с показатели като пазарен дял, движение по стойността на акциите на стоковата борса и т. н.

Ако местните власти се концентрират върху **резултатите, измерват** напредъка си и **отчитат** този напредък, това ще подобри ефективността, ефикасността и отчетността на техните програми.

Защо трябва да измерваме **резултатите**? За да установим: 1. връзката между план и действие; 2. да окажем подкрепа за постоянното усъвършенстване; 3. „Това, което не може да се измери, не може и да се подобри!“ 4. „Това, което се измерва, може да бъде осъществено.“

Ето някои примери за реални измерители за резултати:

- ✓ Брой проведени търгове
- ✓ Брой назначени служители
- ✓ Брой подкастри дървета
- ✓ Брой аварии по ВиК мрежата
- ✓ Средна стойност на един ремонт
- ✓ 25% намаление на престъпността
- ✓ Литри пречистена отпадна вода
- ✓ Създаване на 385 нови работни места тази година

Постоянният диалог с гражданите, в който ние обясняваме какво правим, как го правим и какво постигаме, е изключително важен процес. Защо е нужна **отчетността** пред обществото? Ето някои от възможните отговори: липса на пазарен механизъм; данькоплатците често са реципиенти по неволя; неравностойни взаимоотношения;

разпределение на ресурсите по политическа целесъобразност и съобразно груповите ценности.

Съществуват 5 различни нива на отчетност:

1. Правна отчетност - това е отчетност във връзка със законосъобразността на разходване на общинския бюджет.
2. Отчетност на ниво "процеси".
3. Отчетност на ниво "резултати".
4. Отчетност на ниво "програма" - при което имат значение оценката за приоритетите и прогнозите за въздействието на определени политически решения върху общността и др.
5. Отчетност на ниво "стратегия" - защото разчитаме, че гражданите ще ни подкрепят.

Какво бъдеще искаме за нашата община? И как ще разберем, че сме го постигнали? Как ще разберем, че всяка част от нашата стратегия има най-добрия възможен резултат? Дори ако имаме добра цялостна стратегия, дали всички нейни части функционират? Най-просто казано, ние определяме резултатите, показатели, стратегията, и след това определяме измерителите. Много е важно в този процес, както и в процеса на изготвяне на бюджета да бъдем фокусирани върху визията на нашата община. Наличието на споделена визия и нейното преповтаряне е мощен инструмент. Разликата между визията, която си представяме, и сегашното състояние създава напрежение. Има два начина за успокояване на това напрежение. Начинът, който доста от нас избират, е чрез смаляване на визията да намалим напрежението. Много е полезно за развитието на една община постоянно да се говори за разликите между настоящето и визията, без да сваляте гарда на визията.

Измерването на резултатите е постоянен процес.

Няма рецепти за него, ние всички експериментираме и се учим. Да разгледаме дадена дългосрочна цел, свързана например със стандарта на живот: да направим устойчива икономиката. Много е трудно да определим как след 2-3 години ще разберем, че сме постигнали целта си. Много е трудно такива цели да се сведат до нещо конкретно, количествено и измеримо. Затова следващата важна стъпка е избирането на **измерими критерии** за оценка на напредъка.

Много често говорим само за определена дейност, като например програма за

създаване на работни места или програма за обучение. Тогава говорим за броя на хората, които се включват в програмата. Но забравяме да говорим за това какви умения придобиват. Някой път се оказва много трудно да определим какъв ще е резултатът.

Много от общинските служители ще ви кажат: „Това, което правя, не може да бъде измерено. Не можете да сложите обективни количествени мерки за това, което върша.“ Според мен най-добрият начин да противодействате на такова отношение е да седнете и да си поговорите с тези хора. И да ги попитате: какво ще се случи, ако вашият отдел не работи един месец и вратата му е заключена? Какво ще забележат хората?

Много хора ще се противопоставят на вашите опити да измервате резултатите от тяхната работа в общинската администрация. Може да се наложи малко да ги поразтърсите, да ги накарате да се замислят какво и как вършат.

Друга трудност са например програмите, които продължават няколко години. Може да се окаже доста трудно да подобрете измерими критерии. Можете да имате и програми, в които голяма част от действията са насочени към подготовка и действия по време на природни бедствия. Дали вашата подготовка е на ниво може да проличи едва в условията на реално природно бедствие. Събирането на данни също може да се окаже труден проблем. Трябва да си отговорите на въпроса дали разходите за събиране на данни отговарят на ползата, която ще извлечете от тях. Трябва да определите точността на данните и правилен ли е начинът, по който ги интерпретирате - с какво и как ги съпоставяте и сравнявате?

Измерването на резултатите е **4-етапен процес**:

1. Определяне на цели

√ Трудно е една дългосрочна мисия да бъде сведена до едногодишни резултати;

√ Много е трудно да се сведе до цели и количествени измерители;

√ Трудно е да се направи разлика между продукти и резултати;

√ Трудно е да се определи по какъв начин една програма ще даде желанния резултат.

2. Определяне на измерители

√ Трудно е да се излезе извън рамките на дадена дейност (напр. брой клиенти);

√ „Резултат“ може да бъде трудна за дефиниране концепция - дали резултатът да бъде издаването на регулации, някаква промяна в обществото или избягването на даден проблем?

√ Проблеми при събирането на данни;

√ „Не можете да измерите работата ми“;

√ Определяне на количествени, лесноизмерими показатели;

√ Определяне на годишни измерители за програмни резултати, които може да се проявят едва след няколко години;

√ Определяне на измерители за програми, насочени към предотвратяване, намаляване или справяне с природни бедствия.

3. Събиране на данни

√ Разходи спрямо ползи;

√ Точност;

√ Свързаност;

√ Интерпретация;

√ Зависимост от трети страни;

√ Навременен събиране;

√ Събиране на данни за сравнение (от предходни години).

4. Анализ и отчитане

√ Трудно е да се отдели ефектът на една програма от ефекта на външни фактори;

√ Някои цели са твърде дългосрочни;

√ Може да има нужда от академични изследвания и много години.

Важно е да можем да обясним на хората не само за какво сме изхарчили парите им, но и какво сме постиг-

нали. Затова резултатите следва да имат конкретни измерители:

1. Материал - Годишен бюджет; Ресурси (пари, личен състав, физически активи, време); Контрол;
2. Резултат - **Обем** произведени единици; **Количество** постигнато работно натоварване; **Брой** обслужени клиенти; **Километри** почистени и поправени улици;
3. Ефикасност;
4. Производителност/Ефективност.

При избора на измерители е важно да се съобразявате със следните изисквания: 1. Изберете измерители, които съответстват на ресурсите ви. 2. Измервайте значими неща. 3. Започнете с няколко краткосрочни измерителя. 4. Съберете данни за сравнение. 5. Практикувайте непрекъснато усъвършенстване. 6. Обърнете нужното внимание, когато резултатите показват, че трябва да се задълбочите повече.

Относно бюджетирането на резултатите основното е, че когато разработвате измерителите, отчитате напредък по дейността и си определяте цели, трябва да правите избор, понеже не сте в състояние да направите всичко. Дори ако икономиката на общината се развива добре и имате достатъчно финансови средства, можете да сте сигурни, че гражданите винаги ще поставят изисквания, които надвишават вашите ресурси. И, разбира се, няма да имат желание да плащат по-високи данъци. Всеки един от тях има собствено мнение за какво трябва да бъдат разходвани неговите данъци. Процесът на публична

дискусия и отчетност ще ви спомогне да постигнете откритост и диалог и е твърде вероятно хората да се опитат да разберат какво вършите. Чрез измерването поне знаете дали успявате да изпълните стратегията си или не.

Отговорност за подобренията на различните нива в общинската администрация носят съответно:

- За ниво „Стратегически резултати“ - Изборните лица;
- За ниво „Програмни резултати“ - Началниците на отдели;
- За ниво „Продукти на програми“ - Началниците на сектори;
- За ниво „Продукти на звена“ - Началниците на звена;
- За ниво „Продукти на процеси“ - Работници/екипи.

Смятам, че правителството трябва да предоставя повече свобода на общините, защото те имат творчески подход, стоят по-близо до проблемите на хората, решават ги иновативно и тогава всички са щастливи.

А ето и непосредствените впечатления на някои от участниците в семинара:

Богомил Белчев, кмет на Община Габрово:

Бих казал, че на пръв поглед обучението е странно - преди всичко по отношение на терминологията и на темата изобщо. Ние, кметовете, не сме се замисляли, нямаме време да навлезем в дълбочина, да анализираме процесите. Но когато се запознаеш с необходимата информация и когато на спокойствие човек анализира цялата ситуация, може би трябва да се стигне до заключението, че оценката на дейността на общините с конкретни показатели и резултати трябва да влезе в ежедневната ни практика. Защото всички процеси около нас трябва да имат реални измерители, целите трябва да бъдат ясно поставени и най-важното - прави се една много хубава връзка между тези цели, стратегическите планове и начина на отчитане на резултатите. Смятам, че всеки, който се занимава с управление, и най-вече кметовете трябва да умеем да боравим с тази терминология, да извлечем максималното от нея, защото така един проблем се обхваща от всички гледни точки.

Разбира се, американската практика може да се приложи и в България, след като бъде пречупена по отношение на българската обстановка, но това всеки един български кмет, смятам, може да направи сам. Като изходна база предложените от американския експерт възможности са достатъчни, но трябва да бъдат пречупени през нашата светлина.

МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В ПЕДИЗБОРНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ И

ОДС

Сигурност, стабилност и устойчивост на инициативите в областта на регионалното развитие - така Обединените демократични сили определят приоритетите си в областта на регионалната политика преди парламентарните избори - юни 2001-ва. Основните цели са: постигане на балансирано и устойчиво развитие на регионите, намаляване на диспропорциите вътре в страната и по-нататъшно социално и икономическо сближаване с Европейския съюз. Затова при осъществяване на регионалната политика ОДС ще се стреми към широко допълване на публичните с частни (български и чуждестранни) инвестиции, като за целта ще се прилагат различни схеми за финансиране на проекти. Приоритет в регионалната политика на сините ще бъде ефективното планиране на многогодишна основа на публичните инвестиции и ресурси от предприемаческите фондове на Европейския съюз. По-конкретно усилията ще бъдат насочени към:

- ◆ **приключване на подготовката** за управлението и прилагането на структурните фондове на Европейския съюз;
- ◆ **изграждане на надеждна информационна основа** за регионалното планиране и управление, което означава формиране на система от показатели на наблюдение и оценка на регионалното развитие, съпоставима с ЕВРОСТАТ;
- ◆ **планиране на многогодишна база и създаване на фонд за регионално развитие;**
- ◆ осъществяване на постепенна **децентрализация**: обръщане на регионалната политика към крайния потребител - областите, общините, частните предприемачи. С това ще се предостави на общините по-голяма свобода за насочване на техните ресурси, също така и в избора им на онези проекти, които най-силно подпомагат бизнеса;
- ◆ разширяване на прилагането на **принципите на партньорство**: привличане на представители на синдикатите, работодателите и неправителствените организации при вземането на решения;
- ◆ **стремеж към намаляване на различията** между отделните райони на страната чрез програми за подпомагане на предприемачеството, развитие на алтернативни форми на заетост, подкрепа на семейния бизнес, малките и средни предприятия, туризма;
- ◆ активни действия в подкрепа на развитието на **граничните райони** за сближаване на транспортната и екологична инфраструктура в съседните страни, за повишаване на социално-икономическия потенциал в районите около границите.

ОДС ще работят за създаването на подходяща за бизнеса среда и подобряване на инфраструктурата, като най-важните програми ще бъдат свързани с водоснабдяването и модернизирани на пътищата. С изпълнението на **националната програма за решаване на проблемите на водоснабдяването** ще се постави начало на трайно решаване на един сериозен национален проблем с жизненоважно значение. Мерките, които предстоят да се предприемат, ще стимулират производството на българските хидростроителни фирми и на тези, които произвеждат изделия за ВЕК мрежи и съоръжения, което ще даде възможност за откриване на нови работни места.

В областта на **местното самоуправление** ОДС си поставя за цел да повиши разбирането на отделния гражданин, на правителството и на

Месец преди парламентарните избори - юни '2001-ва, сините очертали се като възможни участници в бъдещия Парламент. Сините представители да получим представа за мястото на местното самоуправление в България, както и на взаимоотношенията - централна, регионална, местна. Някъде ни предизвикаха да потърсим публичност в Интернет-пространството. Сините участници в предизборната надпревара не могат да бъдат без изказвания. Предлагаме на вашето внимание материали, които на политическите партии и коалиции се определят от сините и "местно самоуправление" заемат в предизборната надпревара.

обществото като цяло на ролята и значението на местното самоуправление, тъй като „голямата политика“ на национално ниво се осигурява, подкрепя и изпълнява в значителна степен от „малките политики“ на единиците за местно самоуправление. От друга страна, стремежът е да се формира разбиране в общественото съзнание за гражданина не като молител и подчинен субект, а като клиент-потребител, който има право да претендира за съответната дейност или услуга от държавния или местен орган. Приоритетните си дейности в тази област сините кандидат-депутати определят така:

- ◆ националното законодателство и създаването на местните норми да се насочат по посока подобряване на качеството и ефективността на органите на местно самоуправление и местната администрация при най-ниски разходи и демократичен контрол;
- ◆ преосмисляне на отношенията между местното самоуправление и гражданите;
- ◆ приспособяване на местното самоуправление и местната администрация към нуждите на икономическото развитие на територията - търсене на оптимален баланс между публичния и частния сектор на местно ниво.

ОДС смята да работи и за повишаване ролята на местните власти в процеса на присъединяване на България към Европейския съюз. Според тях в активизирането на участието на регионалните и местни власти в интеграционните процеси се наблюдават две взаимосвързани тенденции: от една страна, регионалните и местни власти все по-ясно разбират, че решенията, които вземат, оказват влияние и трябва да бъдат отразени в начина, по който те управляват. От друга страна, регионалните и местни представители в Комитета на регионите непрекъснато се сблъскват с необходимостта от предварителни знания, за да могат да дават мнения по решения или предложения на Европейската комисия.

ПЛАТФОРМИ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ СИЛИ - ИЗБОРИ - ЮНИ '2001

01 се обърнахме към основните политически сили, парламент. Идеята ни беше чрез интервюта с техни представители, които смятат да отделят на развитието на регионите. Предизборните си платформи, другите платформи представиха предизборните си платформи, другите платформи представиха предизборните си платформи, другите платформи представиха предизборните си платформи. За съжаление, при някои от интервюта не стигнем до конкретни материали или данни, като неравностойността на представянето на платформите, която темите "регионално развитие" и "избори" им платформи.

Катя Лещанска, Марина Цекова

ДПС

Движението за права и свободи смята, че в България е нужна нова регионална политика, която да осигури балансирано развитие на отделните райони в страната. Необходимо е да се изменят приоритетите на регионалното развитие, така че да се осигури по-справедлив баланс между политиката на растеж и политиката на подпомагане на изоставащите райони с цел намаляване на междурегионалните различия в доходите и заетостта. Движението настоява за разработване на **Национална стратегия за подпомагане на изоставащите в икономическо отношение общини и региони** в страната чрез привличане на наши и чужди инвестиции. Стратегията предвижда: приемане на Закон за планинските райони; разработване на нови програми; финансирани от предприемаческите фондове на Европейския съюз за районите със смесено население; държавни гаранции за поминъка и освобождаване от облагане на инвестициите в граничните и планинските райони; развитие на граничните райони чрез насърчаване на трансграничното сътрудничество; увеличаване на броя на лекарските практики в труднодостъпните райони. ДПС ще работи за създаването на Фонд за регионално развитие като аналог на Европейския фонд за регионално развитие. Идеята е чрез концентрация на част от съществуващите извънбюджетни фондове да се създадат условия за по-ефективно управление на финансовите ресурси от бюджета и по-добри условия за координация с

предприемаческите програми на Европейския съюз и други донори. Средствата от фонда ще се изразходват приоритетно в районите със специфични проблеми - селски, планински, гранични и такива в индустриален упадък.

Движението за права и свободи смята да внесе в следващия Парламент предложения за промени в законите за регионално развитие, общинските бюджети и местното самоуправление и местната администрация. В предизборната платформа на ДПС се казва, че свръхцентрализацията на властта и прекомерната концентрация на ресурси в ръцете на централната власт, вземането на решения и оказването на множество административни услуги, които би трябвало да се осъществяват на по-ниско ниво, са сериозна пречка за развитието на страната и за евроинтеграцията. Настоява се за засилване на децентрализацията на властта, включително и чрез засилване на правата и свободите на гражданското общество. Целта е да се въведе принципът на изборност на всички нива, включително и чрез изграждане на второ ниво на местно самоуправление с избор на областни съвети и областни управители в съответствие с принципите на Европейската харта за местно самоуправление и препоръките, съдържащи се в Резолюция 1211 от 2000 г. на Съвета на Европа за създаване на пряко избирани съвети в 28-те области. ДПС ще работи за засилване на прякото гражданско участие за решаването на въпросите с особено важно местно значение, както и за изработването на механизъм за контрол от населението върху дейността на общинските съвети. Предлага се да се засилят правомощията на местните органи на управление чрез: гарантиране на икономическата и финансова самостоятелност на общините; обвързване на предоставянето на допълнителни функции на общините с източници на тяхното финансово осигуряване; решаващ глас при назначаването на ръководителите на служби и звена, които са на издръжка на общинския бюджет като директори на общински училища, центрове за социални грижи, болници, районни полицейски управления; продължаване на процеса на деактуване на държавни имоти и предоставянето им на общините; освобождаването на малките общини от някои данъци. ДПС настоява за възстановяване на диалога с Националното сдружение на общините в Република България, тъй като създаването му е едно от постиженията в страната в областта на местното самоуправление. Сдружението трябва да продължи да играе активна роля за защита на общите интереси на общините и за поддържане и развитие на местното самоуправление. Движението предлага законово да се уреди правото на представители на сдружението да участват в състава на различни обществени комисии и работни

групи и в дейността на парламентарните комисии. За подобряване на административното обслужване на гражданите и юридическите лица да се въведе принципът на „едното гише“.

По отношение на териториалното устройство ДПС ще работи за цялостно решаване на проблемите, свързани с незаконното строителство, което включва узаконяване на сградите в кварталите с преобладаващо малцинствено население, включване в регулацията на населените места и изграждане на основната инфраструктура в тях. Настоява се и за премахване на съществуващите сега пречки пред официално признатите изповедания в страната за създаване на гробищни паркове.

КОАЛИЦИЯ „ЗА БЪЛГАРИЯ“

Намеренията на коалиция „За България“, включени в проекта за договор с избирателя, са вместо раздута бюрокрация и административен произвол **да подчини администрацията на гражданите, да развие местното самоуправление, финансовите ресурси и самостоятелността на общините.** Оценката на социалистите е, че в момента в България реформата в местното самоуправление е спряна, общините са във финансов колапс, като в някои от тях се стигна до спиране на изпълнението на основни функции и дейности. Подходът на левицата в местното самоуправление ще се определя от дадени нови условия в страната, като се работи в следните посоки:

- ◆ общините да добият права и статут на активен фактор в предприемаческите процеси;
- ◆ последователно да се провежда принципът на субсидиарността;
- ◆ практически да се прилагат принципите и нормите на Европейската харта за местно самоуправление;
- ◆ общините да станат субекти на инвестиционна активност;
- ◆ засилване на ролята на общините в социалната сфера;
- ◆ цялостна промяна на законовата уредба и създаване на няколко пакета нови закони, свързани главно с децентрализацията, публичните услуги, местните финанси.

Основното в позицията на Коалиция „За България“ е намерението да се завършат реформи в местното самоуправление, включително в децентрализирането на местните финанси; реформа в регионализма, в публичните услуги, във функционирането на структурите. Левицата ще работи за децентрализация на отговорностите на централната изпълнителна власт и предоставяне на правомощия на органите на местно самоуправление. На тази база ще се изгражда система от органи на самоуправление, включително и регионално. Ще се изработват нови териториално-устройствени схеми, съобразени с интеграцията, развитието на секторната икономика, регионалните ресурси, транснационалните и трансрегионалните контакти и комуникации. Намеренията на социалистите са да се оптимизира административно-териториалното деление на страната, отчитащо интеграционните процеси, наличието на система от органи на местно самоуправление и засилване на икономическата мощ и финансовата самостоятелност на общините. Идеята е да се създадат региони, които да имат правомощия за делови контакти с европейски региони, ефективна администрация с голям капацитет и ниски разходи за издръжка, дееспособни общини, нов тип кметства, междуобщински и надобщински структури и обекти.

Коалиция „За България“ подготвя пакет от нови закони и редица изменения на действащи актове, които ще се експериментират в общини региони, на базата на договор между тях и правителството. **Намерението е реформите да приключат до 2003 г., т. е. преди следващите местни избори.**

КОАЛИЦИЯ ВМРО-ГЕРГЬОВДЕН

Политическите сили Гергьовден и ВМРО поотделно направиха дебют в общинското управление след последните местни избори през 1999 г., когато техни представители влязоха в местната власт. Въпреки този пробив новосъздадената коалиция няма в програмата си за парламентарните избори - юни 2001-ва стратегия за развитието на местното самоуправление. В Проекта за предизборна програма на Движение „Гергьовден“, публикуван в Интернет-страницата на движението, се спрехме на следните акценти, които имат връзка с местното самоуправление:

- ◆ Създаване на лобистки групи, които - освен парламентарната група на Движение Гергьовден - да се опитат да реализират конкретните гилдийни ангажименти, свързани с промяна на законодателството в определени области. (...) Закон за Лобизма като част от Законодателството, регламентиращ „търговията с влияние“;
- ◆ Закон за народния защитник (омбудсман) - правна норма, регулираща избора, заплащането, дейността на народните защитници както на национално, така и на местно ниво;
- ◆ Оптимизиране на законодателството, свързано с местното самоуправление и синхронизирането му с останалите закони - данъчни, специфични и т.н. Въвеждане на принципа „едно гише“ в цялата страна. Създаване на ясни законови механизми, които да задължават общините да се отчетат всяко тримесечие пред всеки гражданин на България.

БЕЛ

От предизборната програма на коалицията, публикувана в Интернет-страницата ѝ, ви предлагаме главата „**За Нова политика на местно самоуправление**“:

Досегашната местна политика на правителството претърпя пълно фиаско. Повече от две трети от общините са в състояние на фалит. Нередовно се изплащат заплати на учители и лекари. Приходите на общините са под разчетените. Едва ли общинските бюджети ще стигнат след м. август 2001 г. Има опасност от актуализация и преразглеждане на бюджет 2001 именно заради общинските бюджети.

Във връзка с тази кризисна ситуация БЕЛ предлага Нова общинска политика, която съдържа:

- ◆ Децентрализация на държавни функции и отговорности и предоставяне на съответните права и ресурси на общините;
- ◆ Развитие и засилване на местното самоуправление в съответствие с Европейската харта и традициите в демократичните страни;
- ◆ Държавна подкрепа за общините за осъществяване на местни инфраструктурни проекти, включване на общините в инвестиционните програми на правителството;
- ◆ Предоставяне на 20-30 на сто от сегашната държавна собственост на общините;
- ◆ Отделяне на местните данъци и такси от републиканските и разширяване правата и компетенциите на общините за определяне на местните данъци и такси;
- ◆ Разпределение на данъка върху общия доход 70:30 в полза на общините, облагане по местоживееене, а не по месторабота;
- ◆ Общините сами да определят местните икономически и социални приоритети.

Като доказателство за възможностите на коалицията са

приведени следните

Конкретни резултати, постигнати от кметове на Българската Евролевица в някои общини:

ДОБРИЧ, кмет Лъчезар Росенов: 1. Финансова стабилност 2. Съхраняване на културните институти 3. Завършване процеса на приватизация 4. Строителство на старчески дом, църква и помощ за инвалидите 5. Поддържане на високо ниво на чистота.

КЛИСУРА, кмет Борис Спиров: 1. Финансова стабилност 2. Ремонт на църквата 3. Изграждане на нов музей на историята на града 4. Ремонт на градския площад 5. Най-високи резултати в съхраняване на културно-историческото наследство.

ЛУКОВИТ, кмет Петър Нинчев: 1. Намаляване до 3% на неразплатените разходи 2. 100-150 работни места в шивашката промишленост 3. Строителство на пътищата Луковит-Дерманци и Луковит-Калугерово 4. Изграждане на предприятия за скални материали (70 нови работни места) 5. Стимулиране на фермерството.

ОРЯХОВО, кмет Нейчо Савчев: 1. 350-400 нови работни места по проекти с НСЗ 2. Подкрепа на фермерството в общината 3. Подготовка на проект за инвестиции на пристанище Оряхово 4. Осигуряване на чужди инвестиции за инфраструктурни проекти (ферибот).

НДСВ

Местното самоуправление трябва да се развива в посока на постоянен и резултатен диалог между населението и органите на местно самоуправление.

НДСВ се обявява за установяване и прилагане на ясни правила на взаимодействие между органите на местно самоуправление и централните държавни органи.

Основните принципи на местното самоуправление са:

- ◆ Диалог между населението и органите на местно самоуправление;
- ◆ Разширяване на компетенциите на органите на местно самоуправление;
- ◆ Намаляване на държавната намеса при приемане и изпълнение на решенията на органите на местно самоуправление.

НДСВ предлага:

- ◆ Финансова децентрализация, в това число дискусията относно възможността общините сами да определят размера на местните данъци и вида и размера на местните такси, както и възможност на общините да определят, планират и разходват финансовите средства;
- ◆ Ясни и стабилни критерии за субсидиране на общините;
- ◆ Прилагане на състезателно начало при кандидатстване от страна на общините с инвестиционни проекти за целеви субсидии;
- ◆ Провеждане на широка обществена дискусия по въпроса за установяване на второ ниво на местно самоуправление и изборност на областните управители при ясно разграничение на правомощията между органите на държавна власт и местно самоуправление;
- ◆ Създаване на възможности за гражданско участие и приобщаване на младите хора при приемане на решения от местно ниво.

Сред мерките за оптимизация и ограничаване на бюджетните разходи са оптимизиране на разходите за държавната администрация и приватизация на някои административни услуги;

Икономическа стратегия на НДСВ включва незабавни практически мерки за борба с корупцията и утвърждаване на компетентна, безпристрастна и бързодействаща публична администрация:

- ◆ Въвеждане на ясни правила за административното обслужване на физическите и юридическите лица;
- ◆ Изграждане на общи информационни системи в администрацията, с цел предотвратяване на корупцията;
- ◆ Промени в Закона за обществените поръчки в съответствие с принципите за публичност, прозрачност, свободна и честна конкуренция, равни възможности за всички кандидати;
- ◆ Децентрализация на управленски правомощия, прехвърляне на публични функции към субекти на гражданското общество и установяване на реален диалог между администрацията и гражданите;

По отношение на приватизацията и структурната реформа НДСВ предвижда промени в Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия в срок от 3 месеца.

Развитието на инфраструктурата ще бъде основен приоритет на НДСВ, като средствата за поддържане и развитие на инфраструктурата ще бъдат набавени основно по следните направления: предприемачески фондове на Европейския съюз и други международни донори; концесии и частни инвестиции; държавни и общински средства.

НДСВ ще подкрепи малкия и среден бизнес в страната и чрез максимално улесняване на комуникацията между частния сектор и публичната администрация. Други мерки, свързани с функционирането на публичната администрация, са:

- ◆ Оптимизиране на дейността на държавната и общинската администрация;
- ◆ Контрол за спазване на критериите за подбор на държавните и общинските служители;
- ◆ Спазване на строги процедурни правила, обвързващи администрацията в отношенията ѝ с гражданите;
- ◆ Разширяване на възможностите за съдебен контрол върху актовете на изпълнителната власт;
- ◆ Разширяване на отговорността на държавата за вреди, причинени от нейни служители;
- ◆ Въвеждане на „обслужване на едно гише“ от страна на администрацията;
- ◆ Нормативно осигуряване на принципа: гражданинът може всичко, което не му е забранено от закона, а чиновникът - само онова, което законът изрично предвижда като негово правомощие. ◆

Целта на такова измерване на резултатите на работата на общината е преди всичко подобряване на комуникацията с гражданите. Всички се стремим връзката „управление - граждани“ да бъде по-ефективна и аз мисля, че това е един от методите, който може да ни помогне да се доближим по-близо до гражданите, както и на гражданите - до нас, да се скъси дистанцията.

Иво Андонов, кмет на Община Силистра:

Много съм доволен от това обучение, защото лекторът в много човешки аспект, с много близки до практиката примери илюстрира технологията на управление. Смятам, че това е много полезно за хората от местната власт и смятам, че ще е полезно такова обучение да се проведе с експерти от общините, а не само с кметове и заместник кметове. Измерването на резултатите от дейността на общината, на общинските служби е нещо много ценно. Ние също работим, ползвайки подобни критерии, като тези, които ни представи г-н Майкъл Бестър. Въпросът е, че той ни представя нещата много стройно и подредено - като една технология, която определя точните критерии, измервайки по един сравнително обективен начин ефективността на администрацията, със съответни количествени измерители, от които могат да се направят и съответните качествени изводи. Смятам, че нашите служители сами биха могли да правят оценка на ефективността на своята дейност и по този начин да са самокоректив на работата си. Определено съм амбициран да направя такова обучение за служителите в общинската ни администрация, в отделните дирекции. Въвеждането на такава система в нашата община, която да действа стройно, върху ясни принципи и критерии, ще даде своите резултати в местното самоуправление.

Лъчезар Росенов, кмет на Община Добрич град:

Смятам, че въпросът за измерване на резултатите от нашите усилия е един от най-важните въпроси. Смятам, че е важен не само поради собствената ни работа, но и за да намерят гражданите в нашите отчети обективни показатели. Трябва да кажа, че от тази гледна точка семинарът напълно оправда очакванията ми, защото г-н Бестър е човек с опит, което си пролича от начина, по който третира темата. Набелязах си някои неща, които веднага ще направя, така че смя-

там за изключително полезни и семинара, и темата.

Миналата и тази година в планирането, което правихме в нашата община, имахме специален раздел в плана на всеки, който се казва „Измерител на резултата“, но, трябва да призная, моите служители като че ли там са най-слаби - да посочат конкретните критерии за постигане на резултата, етапите, мярката и от тази гледна точка, това, което научих на семинара, е нужно не само на общините, които са включени в Програма „Техническо побратимяване“, а и на всички български общини. Мисля, че за ФРМС това представлява една благодатна тема за работа. Вярно е, че в Инициатива Местно самоуправле-

ние една от темите, по които работехме, беше свързана с измерване на обективни показатели за работата на общините. И там разглеждахме една методика, но тя е по-обща. Тя наблюдава някои по-мощни процеси и им дава периодична оценка. Това, за което говорим тук, е въпрос на ежедневна работа.

Това е един от начините да убедим гражданите защо и как им харчим парите - и това беше подчертано тук нееднократно.

Венелин Узунов, кмет на Община Разград:

Всяко едно докосване до принципите на местно самоуправление в една демократична страна, каквато са САЩ, е много полезно, особено за работата в днешните условия. Майкъл Бестър сподели, че изпитва възхищение към местната власт в България, която има много проблеми, но трябва да работи с една ръка вързана отзад на гърба. Показателно е, че за много кратко време той е усетил какви са ни проблемите: местната власт в България не е освободена, с възможност да решава всички отговорности, които стоят пред нея. Това разминаване, за което години наред говорим - за децентрализиране на отговорности и централизиране на финансови ресурси и на права - води до този дисбаланс и до невъзможността местните власти да отговорят на потребностите на хората.

Задължително е да се прилага структурирана оценка на дейността на общината (ние нямаме схема, система, методика за оценка работата на общините) - нещо много важно и необходимо, за да можем да кажем кой общински съвет и кой кмет в България си върши добре работата. Кой по-добре управлява общинските финанси? Държавата, централната власт не създава еднакви предпоставки пред кметовете да решават при едни и същи условия проблемите. Има протектиране, преференциране на определени общини. Общини с много по-малки финансови ресурси на практика са решили много по-важни и отговорни проблеми на хората от общини, които работят в условията на финансов, грубо казано, комфорт, но не са решили най-горещите нужди на хората.

Хареса ми идеята на г-н Бестър, че общината не може да бъде всичко за всички - общината трябва да определи и систематизира приоритетите си, да дава онова, което е най-значимо за най-голям брой хора.

НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ „РАЗВИТИЕ НА ДЕМОКРАТИЧНОТО ГРАЖДАНСТВО И МЕЖДУКУЛТУРЕН ДИАЛОГ НА МЕСТНО НИВО В БЪЛГАРИЯ“

На 7 и 8 май 2001 г. в зала „Киев“ на Парк-хотел „Москва“ се състоя национална конференция „Развитие на демократично гражданство и межкултурен диалог на местно ниво в България“. Конференцията бе организирана от Съвета на Европа по линия на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа със съдействието на Национален център за териториално развитие и Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Консултанти при разработване на програмата и подбора на участниците бяха Фондация за реформа в местното самоуправление и Национално сдружение на общините в Република България.

От Съвета на Европа участваха Роберто Фасино, началник отдел „Програми за демократична стабилност“, Дирекция за сътрудничество в областта на местната и регионалната демокрация, Главна дирекция I - Правни въпроси, Артеми Карпенко и Марио Флюкигер, Хосе Родригес Алварес от Министерството на публичната администрация на Испания, Мортен Йогард от университета в Осло и Ан Мърфи от Националния университет на Ирландия.

От българска страна участници бяха заместник министърът на външните работи и главен преговарящ с ЕС Владимир Кисъов, заместник министърът от МРРБ Васил Гарнизов, Гинка Капитанова, изпълнителен директор на ФРМС, Микаела Въжарова, изпълнителен директор на НЦТР, представители на местното самоуправление и на неправителствени организации от 22 български общини.

Националната конференция е първи етап от проект „Развитие на демократично гражданство и межкултурен диалог на местно ниво в България“. Следват тригодишни пилотни проекти в две общини, определени след края на конференцията.

На форума бяха представени добри практики и успешни проекти, стимулиращи гражданското участие в политическия живот на местно ниво. Част от тези проекти предлагат модели за корекция в поведението на общински съветници и администратори и начини за преодоляване на пречките за участието на гражданските сдружения, предлагат форми за засилване на гражданските пълномощия и на ролята на НПО в местната власт.

Двудневната работа на конференцията включваше четири пленарни сесии и четири тематични семинара. Темите на работните групи бяха: „Институционални механизми за гражданско участие в публичния живот на местно равнище“, „Прозрачност в управлението на местните

власти“, „Ролята на неправителствените организации и политическите партии в засилването на гражданското участие в публичния живот на местно равнище“ и „Образованието за демократично гражданство като инструмент за засилване на гражданското участие в публичния живот на местно равнище“.

Конференцията завърши с приемане на препоръки за засилване на участието на гражданите в местния публичен живот. Оказа се, че проблемите, пред които е изправено местното самоуправление в цяла Европа, са доста сходни. Така че винаги има какво да научим един от друг. ◆

РАБОТНА СРЕЩА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ, ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ“

2 - 11 април, 2001 г., Прага, Чехия

Работната среща, проведена се в Прага, Чехия, през периода 2 - 11 април 2001 г. и организирана от EDUCON/TECON - Прага, даде възможност на участниците от България, Естония, Македония, Румъния и Судан да се запознаят в детайли с новостите и реформата, реализирана в чешката държавна и общинска администрация, промените и пътя, по който страната върви, и трудностите и предизвикателствата, които стоят пред нея в процеса на присъединяване към Европейския съюз.

Посредством интензивни групови дискусии, посещения в различни държавни и неправителствени институции

и разговори с ръководители и служещи в тях, както и чрез лекции, изнесени от експерти, общински специалисти, представители на министерства и на парламента, участниците обмениха опит в различни области, получавайки знания за чешката система и едновременно с това правейки сравнителен анализ на положението в собствените си страни. Така направените изводи и съпоставки помогнаха да бъдат обсъдени слабостите и положителните страни във всяка една система, предпоставките за успешно развитие и преимущества и недостатъци на съществуващата законодателна база.

По време на срещата участниците се запознаха с особеностите на регионалното развитие в Чехия, програмите в негова подкрепа, положителните практики от областта на транс-граничното сътрудничество и посетиха няколко центъра за регионално развитие. Особен интерес предизвикаха срещите в Министерството на индустрията и труда, Министерството на регионалното развитие, Сметната палата, Бюрото по труда в град Кладно, Общинската администрация в Прага, Агенцията за обучение и преквалифициране на кадри. По-конкретно темите, които бяха обект на дискусия по време на лекциите и срещите, бяха: регионално развитие, Закон за обществените поръчки, реформа в публичната администрация, общинско финансиране в Чехия, общинска финансова система, подпомагане на малките и средни предприятия, привличане на чужди инвеститори, обучение на квалифициран персонал и стопанска дейност, съобразена с екологичните изисквания и приоритети.

Като резултат от всички дейности в рамките на работната програма и от осъществените неформални срещи и контакти по време на работното посещение, участниците придобиха нови и полезни знания в областите, в които работят, осъществиха ценни контакти и развиха идеи за бъдещи съвместни проекти и инициативи на регионално и национално ниво. По този начин основната идея и цел на това събитие - да стимулира обмяната на практически опит, ноу-хау и знания между представители на страни, намиращи се в преходен период, и да насърчи създаване на информационна мрежа от експерти, които да предават усвоения по време на работната среща опит, се реализира напълно и изключително успешно.

* За информация на заинтересованите, на разположение в офиса на ФРМС са контактна информация и материалите от работната среща.

УСПЕШНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ГАБРОВО - ПОРТИДЖ ПРОДЪЛЖАВА

*Галина Витанова,
Началник „Канцелария на кмета“
Община Габрово*

В рамките на трета фаза от Програмата за техническо побратимяване между американски и български общини в Портидж, Мичиган, от 31 март до 6 април 2001 г. бяха кметът на Габрово инж. Богомил Белчев и координаторът за общината Галина Витанова.

Приоритетно внимание бе отделено на единия от проектите, предмет на сътрудничество - изработване на уеб-сайт на Община Габрово. След запознаване с основния информационен пакет, набран до момента, домакините предложиха с цел по-доброто представяне на Габрово в Интернет-пространството да се изготви бизнес страница, включваща специализирана информация и оферти, насочени към потенциални инвеститори. Практиката на партньорите ни от Портидж показва, че ясната визия на градската управа за икономическото развитие на региона, съчетана с подходяща реклама, води до положителни резултати.

Акцент от работата на екипа бе и анализиране на текущите резултати по мултиплициране на проекта за Обществено-частно партньорство в общините Севлиево и Трявна. Освен направеното до момента бяха дискутирани възможностите за допълнително популяризиране на тази практика сред други български общини.

Като второстепенни сфери на сътрудничество бяха обсъдени географските информационни системи и високотехнологичните бизнес инкубатори, въпреки че в Портидж не съществува точно такъв аналог на бизнес инкубатор, какъвто предстои да се изгражда в Габрово.

Домакините получиха богат набор от рекламни материали и проспекти за дейността на неправителствената организация ИМКА/Габрово и нейната дейност в Международната година на доброволците 2001, с което се постави началото на връзките между НПО в двете общини. ◆

ТРИ ОРГАНИЗАЦИИ ПОДКРЕПИХА СТАРТИРАЩА ИНИЦИАТИВА НА ФПББ

**Пламен Пейков,
ФПББ**

Фондация „Помощ за благотворителността в България“ изразява сърдечна благодарност за проявеното към нея доверие от страна на служителите на Ресурсния център на НПО, Фондация за реформа в местното самоуправление и фондация С.Е.Г.А. Тези седемнадесет човека са първите колеги, които се включиха към нашата схема за дарителство по ведомост - минимални суми, отчислявани на доброволна основа от месечното трудово възнаграждение, в подкрепа на една от каузите: лечение на деца, опазване и развитие на околната среда или социално подпомагане на граждани в неравностойно положение. Ориентирали сме се към привличане на средства в тези три области поради факта, че работата по тях е осигурена от други наши действащи програми. Така ФПББ не отчислява разходи за администриране на даренията и всеки лев от тях отива 100% по предназначение в съответствие с волята на дарителя.

За кратка илюстрация на първата целева група могат да послужат две от молбите, депозирани в офиса на фондацията.

Тригодишно момче от гр. Айтос боледува от церебрална парализа. Трето, най-малко дете в семейството. Бащата е безработен, не получава парична помощ. Майката също е регистрирана като безработна, получава само детски надбавки и помощ по Закона за защита и социална интеграция на инвалидите в България - общо 50 лева. Момчето първоначално не е могло да ходи и да говори поради заболяването. След като е преминало три курса на лечение с аминокиселини и кинезитерапия, започва да следи с поглед назовани предмети, опитва се да се изправя, да пълзи и да изговаря елементарни думи. Но все още му липсва способността да запазва равновесие. Очакванията на лекарите са, че при по-системно лечение и рехабилитация психомоторното му състояние ще се подобри. За един 40-дневен курс на лечение са му необходими около 500 US \$.

Седемгодишно момиче от гр. София има трайно, макар и не цялостно увреждане на слуха, което налага поставяне на слухов апарат. Наесен постъпва в първи клас, но дефектът в слуха не е толкова краен, за да бъде в специализирано училище. Дъщеря на самотна майка, която е инвалид 2-ра категория с доход 71 лв. от пенсия. Няма възможност да работи поради проблеми със социалните контакти. Бащата е признат бащинство, но не се е обвързал в семейство, от есента на 2000 г. е заминал в чужбина, не поддържа контакт

с майката. За детето се грижи баба му, която е пенсионерка с доход 82 лв. на месец. За да бъде закупен швейцарски дигитален слухов апарат, са необходими 708 лв., а останалите 890 лв. от стойността му отпуска държавата чрез Фонд „Рехабилитация и социална интеграция на инвалидите“.

Дарителският жест на колегите от трите споменати фондации дава възможност за частична подкрепа на подобни молби. По-важното в този случай е, че това е първа стъпка към изграждането на модел за набиране на средства от местни източници. Надяваме се, че занапред схемата за дарителство по ведомост на ФПББ ще привлича все по-нарастващ брой служители на организации, фирми и институции и ще осигури по-широко гражданско участие за разрешаване на конкретни социални проблеми.

ЗОВ ЗА ПОМОЩ!!!

**УВАЖАЕМИ ПАРТНЬОРИ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,**

С тревога и загриженост ви съобщаваме, че в края на 2000 г. здравословното състояние на г-н Атанас Тръпков - секретар на Община Бобов дол, един от учредителите и активните членове на нашата асоциация, силно се влоши. В момента той се поддържа чрез хемодиализа, в очакване на трансплантация на бъбрек. Това е тежка и скъпо струваща хирургическа интервенция и лечение, които не са по финансовите възможности на един общински държавен служител.

В отговор на молбата на г-н Тръпков за оказване на финансова помощ, Общото събрание и Управителният съвет на НАСО РБ стартират кампания за набиране на средства в помощ на нашия изпаднал в беда колега. Настоящото обръщение е част от тази кампания.

Дами и господа,

От името на всички членове на НАСО РБ се обръщаме към Вас да окажете и своята финансова подкрепа за успешното лечение на колегата Ат. Тръпков. Убедени сме, че не само Наско, но и всички наши членове и партньорски организации ще оценят по достойнство този Ваш хуманен жест.

Набирателната сметка на НАСО РБ за лечението на г-н Тръпков е: ОББ-АД, клон Габрово, б.к. 20081419, с/ка 1011506327 - за лечение на Ат. Тръпков

Списъкът на физическите и юридически лица, участвали в благотворителната кампания ще бъде публикуван в Интернет-страницата на НАСО РБ - www.flgr.bg/naso

Като разчитаме на Вашето разбиране, благородство и добра воля, още веднъж Ви молим

ПОМОГНЕТЕ НА НАСКО !!!

10.05.2001 г.

Управителен съвет
на НАСО РБ

Програма "Реформа в местното самоуправление" - съвместна програма с "Инициатива за реформа в местното самоуправление и обществените услуги" на Институт "Отворено общество" - Будапеща, и програма "Гражданско общество" на Фондация "Отворено общество" - София, обявяват:

К О Н К У Р С

на тема

"Равнопоставено участие на хората с увреждания в обществения живот"

Основна цел на конкурса:

Осигуряване на възможности за равноправно участие на граждани с увреждания в обществения живот, чрез създаване на ефективни модели за преодоляване на социалната изолация, в която са поставени.

Теми:

1. Осигуряване на алтернативни форми на трудова заетост на хората с увреждания - нови защитени работни места;
2. Интегрирано образование - алтернативни форми за достъп до образование на хората с увреждания в интегрирана среда.
3. Граждански инициативи на хората с увреждания, с цел улесняване достъпа до социални услуги и услуги за общността.
4. Мобилизиране на ресурсите на хората с увреждания при установяване на равноправен диалог с общинските власти, насочен към решаване на проблеми от местен характер.

Условия за кандидатстване:

1. Областта, която кандидатстващата НПО предпочете за тема на проекта, трябва да съответства на заложените в нейния устав цели.
2. Организацията - основен кандидат трябва задължително да разполага с офис за времето на проекта и да не е ангажирана с политическа дейност.

Целева група на проектите:

Хората с увреждания и техните семейства, живеещи на територията на съответната община и ползващи се от дейностите, предвидени в проекта.

Времетраене на проектите:

В рамките на настоящия конкурс ще бъдат разглеждани проекти със срок на изпълнение до 12 месеца.

Краен срок за подаване на документите:

Крайният срок за подаване на проектите е 20 юни 2001 г. (17 ч.). След тази дата документи няма да се приемат!

Конкурсът финансира приоритетно:

- Проекти на нестопански организации (НПО), учредени и управлявани от български граждани с увреждания.
- Проекти, предвиждащи използването на нови граждански подходи за решаване на местни проблеми, чрез активно ангажиране на местната общност
- Проекти на НПО на хора с увреждания, предвиждащи партньорства с общини, с други държавни институции и НПО или партньорства с потенциален работодател, в случаите на предвидено партньорство.

Конкурсът не финансира:

1. НПО, финансирани през 2000 г. с текущи проекти през 2001 г.;
2. НПО, финансирани от Фондация „Отворено общество“ през 2001 г.
3. Проекти в сферата на здравеопазването (вкл. медицинти, рехабилитационни уреди и други);
4. Хуманитарни и социални помощи (хранене на социално слаби, училищно хранене и други);
5. Издателски разходи (освен ако не са част от финалната фаза на проекта);
6. Политическа и стопанска дейност;
7. Конференции, кръгли маси, симпозиуми (освен ако не са част от финалната фаза на проекта);
8. Спортни инициативи (вкл. лагери, школи, празници и други);
9. Инфраструктурни проекти (вкл. строителни, ремонтни дейности, обзавеждане и други);
10. Медийни проекти.

Схема на финансиране:

1. НПО могат да кандидатстват за финансова подкрепа до 14 000 щ. д. при гарантиран минимален собствен (съвместен) принос не по-малък от 10% от общата стойност на проекта;
2. Собственият (съвместен) принос на участниците в проекта трябва да се планира за частично обезпечаване на проекта по време на неговото изпълнение. Приносът може да бъде финансов или остойностен нефинансов.

Основни документи за кандидатстване:

1. Стандартен формуляр № 2 на Фондация "Отворено общество" - София, за кандидатстване с колективни проекти;
2. Специален формат за изготвяне на същинската част на проекта, достъпен в електронен вид на адрес: www.osf.bg/competitions
3. Специален формат за изготвяне на бюджета на проекта, достъпен в електронен вид на адрес: www.osf.bg/competitions
4. Информация за досегашната дейност на кандидатстващата организация (в случаите на новоучредена организация да се приложи едногодишна стратегия за раз-

вие) - *свободен текст до 2 стр.*;

5. Информация за партнираща организация ако има такава - *свободен текст до 2 стр.*;

6. Копие от протокол на решение на Управителния съвет на кандидатстващата НСО за осигуряване на собствения принос на организацията в реализацията на проекта;

7. Декларация на партньора/ите по проекта, гарантираща/и заявеното му/им участие в реализацията на проекта - *свободен текст до 1 стр.*;

Съпътстващи документи:

1. Копие на съдебна регистрация на кандидатстващата организация;

2. Копие на устав на кандидатстващата организация;

3. Програми документи (брошури, диглини, бюлетини);

4. Две оригинални препоръки за проекта, удостоверяващи необходимостта от реализацията на проекта, реалните шансове за постигане на заложените цели и капацитета на водещата нестопанска организация;

5. Писмо за съдействие от страна на общината, или друга държавна институция за конкретно заявени ангажименти.

6. Годишен отчет/финансова справка за 2000 г.;

7. Декларация от потенциален работодател за конкретно заявени ангажименти, в случаите на предвидено партньорство.

Разглеждане и оценка на проектите:

1. Проекти с липсващи документи, основни или съпътстващи и такива, получени след обявления краен срок на конкурса, ще бъдат автоматично дисквалифицирани;

2. Проектите се разглеждат и оценяват от независима комисия, чиито решения са окончателни и не подлежат на преразглеждане;

3. Спечелилите конкурса ще бъдат поканени в седемдневен срок след решението на комисията за сключване на договори и уточняване на индивидуалните механизми на финансиране.

Информация и формуляри:

1. Формуляри и консултации за изготвяне на проектите могат да бъдат получени в Информационните центрове "Отворено общество" в страната, чиито адреси се публикуват във всеки брой на бюлетина на фондацията или в Информационен център - София, на **тел.: 02/951 65 52**.

2. Електронен вариант на регламента на конкурса и формуляри можете да намерите в Интернет на адрес: **www.osf.bg/competitions**

3. Пълният пакет документи, необходими за кандидатстване, се подава в Информационния център на фондация "Отворено общество" в София на адрес: ул. Солунска 56 или по пощата с обратна разписка в 3 екземпляра (1 оригинал и 2 копия) най-късно до 17 ч. на 20 юни 2001 г.

4. Краен срок за обявяване на резултатите от конкурса - 13 юли 2001 г.

5. Одобрените проекти ще бъдат обявени в бюлетина на Фондация „Отворено общество“, бюлетина на Фондация „Център за независим живот“, бюлетина на Фондация за реформа в местното самоуправление и в Интернет на адрес: www.osf.bg/competitions

Представяме ви изданието

ВЪВЕДЕНИЕ В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ В СРАВНИТЕЛЕН ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ

съставители

ТОДОР ТАНЕВ и ТОНИ ВЕРХАЙЕН

www.bgbook.dir.bg

Превод от английски - Галина Лозанова; формат 15 x 22 см, с. 608, твърда и мека подвързия, ISBN 954-8010-96-8

„Въведение в публичната администрация в сравнителен европейски контекст“ е сборник с текстове, които разглеждат някои от централните теми в съвременните изследвания в тази област от една сравнителна, предимно европейска, гледна точка.

Автори са 25 университетски преподаватели, като половината от тях са български. Останалите са от Болоня, Маастрихт, Голуей, Университета на Лайден, на Лимерик... Като област на изследване публичната администрация се занимава с анализа на „правителство в действие“, „работата да управляваш“ или „прилагането на конституция“, обявил още в 1887 г. тогавашният президент на САЩ Удроу Уилсън. В днешни дни всичко това, събрано накуп, означава „демокрация в действие“. Освен учебникарските раздели за основите и принципите на публичната администрация книгата е побрала и повече от любопитни текстове за здравната реформа в Швеция, за опазването на околната среда в Италия... Последната част е посветена на устройството, структурата и управлението на Европейския съюз, нещо, което колкото и да е парадоксално, трудно се намира другаде между две корици.

ЗА МЕСТНАТА ВЛАСТ...

МЕЖДУНАРОДНИ ИНИЦИАТИВИ

РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

От 20 до 22 юни 2001 г. в гр. Закопане, Полша, ще се състои петото издание на конференцията „Градове в Интернет“ - най-големият полски форум, който разглежда въпросите на информационното общество. Конференцията се кофинансира от Европейската комисия. Конференцията ще премине под патронажа на DG Информационно общество на Европейската комисия, парламентарната комисия по местно самоуправление и регионална политика; Съвета на европейските общини и региони/ELANET; Президента на Република Полша; Държавния комитет на Полша за научни изследвания; Министерството на телекомуникациите. Мотото на конференцията е: **„Информационното общество е гарант на демокрацията“**. Форумът ще даде възможност за обмяна на идеи и решения на представители на местните власти от Полша и другите страни от Централна и Източна Европа по отношение на достъпа на граждани до публична информация, както и на ангажиментите на ръководителите на местните власти и на служителите в общинските администрации, отговорни за потока информация и информационни услуги към гражданите и контактите с тях, представянето на бизнеси, които сътрудничат на местните власти и предоставят местни услуги, представянето на неправителствения сектор, подкрепящ усилията на местните власти. **„е-Демокрацията“** бе предложена от Европейската комисия за стратегическа цел в програмния документ на срещата на Европейския съюз на най-високо ниво в Лисабон през 2000-та година. Конференцията ще работи по реализирането на тази цел, като ще се спре върху темите: правна рамка на достъпа до обществена информация, електронен подпис, правителствени програми за създаване на телекомуникационни центрове в селски региони, условия за създаване на е-търговия на местно ниво и др.

В рамките на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа Съветът на Европа организира два регионални семинара за развиване на институционален капацитет и отговорно лидерство на местно ниво. В работата на семинарите ще участват членове на националните асоциации на местните власти, на министерства, в чийто кръг на задължения е местното самоуправление, и на неправителствени организации, които работят за повишаване капацитета на местните власти, от Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватска, Югославия, Македония, Молдова и Румъния. Поканени са да участват и представители на Гърция, Словения, Унгария и Турция. Първата работна среща ще се проведе на **29 и 30 юни 2001 г.** в Букурещ, Румъния, и ще бъде на тема: **„Управление на нуждите от обучение на местните власти“**. Вторият семинар ще се проведе на 30 септември и 1 октомври 2001 г. във Варшава, Полша, и ще бъде на тема: **„Определяне на стратегия на обучение с оглед финансовата устойчивост на проекта“**.

календар - юни

Управителният съвет на Асоциацията на председатели на общински съвети - Несебър на основание чл. 26 ал. 3 от ЗЮЛНЦ свиква Общо събрание на членовете на сдружението на 27.06.2001 г. от 13:00 часа в залата на клуб „Гражданска защита“ - гр. Несебър при следния дневен ред:

1. Информация за дейността на асоциацията през 2001 г.;
2. Вземане решение за вида на дейността на сдружението;
3. Промени в Устава на асоциацията;
4. Попълване състава на Управителния съвет съгласно новия Устав;
5. Утвърждаване състава и избиране ръководство на комисиите към асоциацията;
6. Разни.

Регистрацията за участие в Общото събрание започва в 10 часа във файето х. „Пеликан“ - гр. Несебър и завършва в 12:00 часа. При липса на кворум на основание на чл. 27 от ЗЮЛНЦ Общото събрание ще се проведе същия ден от 14:00 часа, на същото място и при същия дневен ред, независимо от броя на присъстващите.

Изданието се финансира от Американската агенция за международно развитие, Вашингтон, САЩ.
Главен редактор Гинка Капитанова Редакционна конелгия Росица Райчева, Татяна Димитрова, Любомира Кочнева
Адрес: ул. "Сан Стефано" 22 А София 1504 тел./факс: (359-2) 44 23 50, 943 44 22, 946 17 81, www.figr.bg
Печат: "Агенция Делта" ООД, тел. 931 15 67 ISSN 1310 - 7747 fign@fign.bg

При препечатване на материал от бюлетина е необходимо пребарвателното съгласие на издателя

